

BESZÁMOLÓ

**Nemzeti Kulturális Alap
Közgyűjtemények Kollégiuma**

NAGY KÖNYVTÁRI BEAVATÁS

ORSZÁGOS KÖNYVTÁRI NAPOK

2016-2017

NAGY KÖNYVTÁRI BEAVATÁS

Országos Könyvtári Napok – 2016. október 3-9.

1793 település, 7058 program, 279.346 érdeklődő. Ezek a számok a 2016. évi Országos Könyvtári Napok fő adatait jelölik. És jelölik azokat a szép pillanatok, örömet hozó perceket, amelyeket ezekben a napokban élhetett át könyvtárlátogató és könyvtáros egyaránt.

Az Informatikai és Könyvtár Szövetség 2016-ban is a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával, számos országos és helyi szintű együttműködő partner bevonásával valósította meg a könyvtári szakmai legátfogóbb projektjét.

Az évtizedes hagyománynak megfelelően naponta más-más témakörhöz kapcsolódva került sor a kiállításokra, tartalmas beszélgetésekre, ismeretterjesztő előadásokra, könyvbemutatókra, olvasásra épülő játékokra. Azok a kistélepülések, amelyeken könyvtári szolgáltatóhely működik, a megyei könyvtárak szakmai támogatásával kapcsolódtak be az akcióba.

A széleskörű összefogás eredményeként kicsik és nagyok gazdagabbak lettek ismerettel, tudással, élménnyel, tapasztalattal. Ez a sorozat is lehetőséget adott arra, hogy az októberben még egyedi eseményként megjelenő program a későbbiekben beépüljön a könyvtári szolgáltatások közé.

A projektet az Országos Programbizottság koordinálta. A legtöbb program a kölyökolvasók (2744) és a felnőttek (2616) figyelmére számított, de sok volt a tiniknek szóló megmozdulás is (1110). Természetesen a legtöbb helyen most is gondoltak a három éven aluliakra (209), és a nagyokra (378).

A legtöbb programot 2016-ban Bács-Kiskun, Borsod-Abaúj-Zemplén, Jász-Nagykun-Szolnok Veszprém, Zala és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében valósították meg a könyvtárak:

Megye neve	Esemény	Település	Résztevő
Bács-Kiskun	741	106	26285
Borsod-Abaúj-Zemplén	715	325	20255
Jász-Nagykun-Szolnok	627	76	34253
Veszprém	438	94	19097
Zala	407	121	13509
Szabolcs-Szatmár-Bereg	387	165	19754

2016-ban a projekt a **Nagy Könyvtári Beavatás** címet kapta. Ennek keretében a következő témák köré épültek egy-egy nap eseményei: Zöld könyvtár – Könyvválasztó – Múltidéző – Könyvtári legek – Mozdulj ki!

2016. OKTÓBER 4. ZÖLD KÖNYVTÁR

Napjaink mindnyájunkat érintő és foglalkoztató kérdése a környezeti fenntarthatóság. Ez a téma eddig is megjelent a könyvtárak programjai között, 2016-ban azonban egy egész napot szenteltünk az ismeretátadásnak, tájékozódásnak, tájékoztatásnak.

A *Zöld könyvtár* napján a könyvtárak bemutatták, hogyan biztosítanak nyitott és könnyű hozzáférést a környezeti ismeretekhez, tudáshoz, „zöld értékekhez”. Előtérbe került a környezettudatosságot, humánökológiai szempontokat, fenntarthatóságot tartalmazó művek ajánlása, készültek tematikus bibliográfiák, web-ajánlók. Fontosnak tartjuk azokat a programelemeket is, amelyek a szűkebb lakókörnyezet értékeinek bemutatását tűzték ki célul, illetve a mindennapok környezetvédelmi praktikáit vették számba a vonatkozó irodalom illetve kapcsolódó weboldalak népszerűsítésével. Kedveltek voltak a zöld építészettel, vályogtéglával, bioenergetikával kapcsolatos előadások, tájékoztatók is.

Mindenütt kiemelten figyeltek a jövő nemzedékére, gyerekekre az óvodásoktól a kamaszokig. Természetismereti játékok, vetélkedők sokasága, könyvbemutatók, rajzversenyek, élménypedagógiai foglalkozások szerepeltek a nap kínálatában.

A zöld naphoz illeszkedett a Magyar Mezőgazdasági Könyvtár és Múzeum Zöld könyvtár – zöld olvasó c. programja is, ahol kitűnő szakemberek vitatták meg, mi a könyvtárak szerepe a fenntarthatóság és az ökológiai szemlélet népszerűsítésében. Előadók voltak: **Dubniczky Zsolt** (ELTE BTK Tört. Intézet Szekfű Gyula Könyvtár), **Dr. Voit Pál** (József Attila Megyei és Városi Könyvtár, Tatabánya), **Nagyné Simon Csilla** (PTE Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont), **Rozsnyai Kamilla** (Erdei Iskola Egyesület), **Lukácsi Balázs** (MMgMK), **Pál János** (MMgMK), **Sipos-Bartl Boglárka** (Keve András Madártani és Természetvédelmi Szakkönyvtár)

A hét témái közül ez volt az egyik, amelyik nem zárult le októberben, hónapokon át folytatódtak a kiállítások, az ismeretterjesztő sorozatok, és folyamatos érdeklődés mutatkozik a kialakított zöld polcok, különgyűjtemények iránt is.

Ízelítő a programkínálatból:

• <i>Vizzel – lélekkel (Látványos kísérletek)</i>	<i>Békéscsaba</i>
• <i>Madarak a ház körül</i>	<i>Berekfürdő</i>
• <i>ZZ avagy Zöld zug megnyitása</i>	<i>Bük</i>
• <i>Lapozz – gondolkodj – cselekedj!</i>	<i>Ercsi</i>
• <i>Amit a mélymulcsos gazdálkodásról tudni kell (Gyulai Iván ökológus e.a.)</i>	<i>Földeák,
Zákányszék</i>
• <i>Aki zöld, az érett? Környezettudatossági teszt</i>	<i>Lánycsók</i>
• <i>Valóban melegsünk? (Előadás a globális felmelegedésről)</i>	<i>Mártély</i>
• <i>Környezetünk és egészségünk kapcsolata</i>	<i>Mindszent</i>

- *Zöldellő könyvtár (Ükopolc kialakítása)* Nyíradony
- *Mindennapi „szemétségeink” (Tudnivalók a szelektív hulladékgyűjtésről)* Nyíregyháza
- *A Péteri-tó életközösségei* Pálmonostora
- *Zöldüj, fordulj! (Szemléletformáló vándorkiállítás)* Sarkad
- *KÖ-KÖ = Környezettudatos könyvtári társasjáték* Szécsény
- *Az év élőlényei 2016-ban* Szeged
- *Védjük meg a Földet (Társasjáték)* Székesfehérvár
- *Így szeretem az állatokat* Tiszaföldvár

2016. OKTÓBER 5. – KÖNYVVÁLASZTÓ

A lakosság 2017-ben is nagyon várta az olvasáshoz kapcsolódó napot, amely a *Könyvválasztó* címet kapta. Az olvasásnépszerűsítés igazán sokféle módját választották a könyvtárak a vetélkedőktől a könyvbemutatókon át a felolvasóestekig. A cél minden esetben az volt, hogy életkortól függetlenül a közönség figyelmébe ajánlják gyűjteményük értékes olvasnivalóit. Szerveztek irodalmi akadályversenyt, bepillanthattunk a papírszínház kulisszái mögé, hangulatos diafilmvetítések idézték a szülők gyerekkori emlékeit, és olvasóstafféta is várta a vállalkozó kedvűeket.

A könyvválasztó naphoz a szakkönyvtárak is kapcsolódtak. Közülük a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtára csatlakozott többféle kezdeményezéssel. A gyerekek munka közben figyelhették meg Makai Gábor nyomdász mestert, közben érdekességeket hallhattak a nyomdászat történetéről, majd maguk is kipróbálhattak többféle nyomtatási technikát. A középiskolásoknak biblioterápiás foglalkozást ajánlottak, illetve a moly.hu népszerű weboldalon egy könyves kihívásra invitálták a fiatalokat. A tinik feladata tíz könyv elolvasása volt az elmúlt öt évben megjelent kortárs ifjúsági irodalomból.

Ez a nap a kortárs művészekkel való személyes találkozás ideje is volt. Írók, költők, előadóművészek mutatkoztak be a könyvtárakban.

Néhányan a legnépszerűbb vendégek közül:

Adamik Zsolt, Balázs Ágnes, Balázs Panna, Bán Mór, Beck Andrea, Berg Judit, Bosnyák Viktória, Böszörményi Gyula, Dávid Ádám, Dóka Péter, Endrei Judit, Fábíán Janka, Finy Petra, Gévai Csilla, Grecsó Krisztián, Háty János, Kiss Ottó, Lackfi János, Maros Edit, Molnár Krisztina Rita, Nyáry Krisztián, Nyulász Péter, Pásztogy Panka, Péterfy Gergely, Simai Mihály, Sohonyai Edit, Szabó T. Anna, Telegdi Ágnes, Turbuly Lilla, Ugron Zsolna, Varró Dániel, Vig Balázs

Kecskemétről ekkor indult a Legyél te is Kölyökolvasó! országos irodalmi játék, Eger pedig, együttműködve Gödöllővel a **Nagy Könyves Beavatás** elnevezésű kreatív, fiatalos, országos akciót hirdetett meg a középiskolásoknak Veronica Roth A beavatott című trilógiája alapján.

Néhány olvasásnépszerűsítő program:

• <i>Egy kézirat útja a könyvespolcokig</i>	<i>Abony</i>
• <i>Irodalmi útravalók (Beszélgetés Háy János József Attila-díjas íróval)</i>	<i>Hévíz</i>
• <i>Te mit választanál?</i>	<i>Martonvásár</i>
• <i>Borzongás a könyvtárban</i>	<i>Pálfa</i>
• <i>Válasszunk könyvet Szálinger Balázssal!</i>	<i>Pásztó</i>
• <i>Úristen, kamasz lettem! (Találkozó Sohonyai Edit írónővel)</i>	<i>Pétervására</i>
• <i>Bakancslistások teadélutánja (Olvasópályázat eredményhirdetése)</i>	<i>Szolnok</i>
• <i>Mese a meséről (Meseírás, illusztrálás gyerekekkel)</i>	<i>Szűr</i>
• <i>A mesélő vasaló (Mesedél előtt ovisoknak)</i>	<i>Tar</i>
• <i>Csodaszemüveg - Szörnyvadászat</i>	<i>Tarnaméra</i>
• <i>Felolvasó-maraton</i>	<i>Tatabánya</i>
• <i>Mesecsokor (Ismerkedés magyar népmesékkal)</i>	<i>Tenk</i>
• <i>Égi fagyalt (Foglalkozás a magyar gyermekirodalom illusztrátorairól)</i>	<i>Tófej</i>
• <i>Tervezd meg saját könyvborítódát!</i>	<i>Záhony</i>
• <i>Vau! Nyau! (Nógrádi Gergely interaktív gyermekprogramja)</i>	<i>Zalaegerszeg</i>
• <i>Helka - A Balaton legendája</i>	<i>Zsámbék</i>

2016. OKTÓBER 6. – MESÉL A MÚLT

Évről évre visszatérő témánk a múltidézés. A könyvtárak az oktatási és kulturális intézményekkel közösen országszerte megemlékeztek az aradi vértanúkról. Történelmi játékok, tudáspróbák, vetélkedők, ismeretterjesztő előadások, filmvetítések segítették a múltidézést. Izgalmasak voltak a játékos időutazások, emlékeztetők a gyertyagyújtással egybekötött műsorok, fáklyás felvonulások. A megyei és települési értéktárak népszerűsítése is illeszkedett a nap témájához, kulturális, természeti és épített örökségünk egy-egy részének megismertetésére vállalkoztak a könyvtárak.

Következetes törekvésünk, hogy a településen élő helytörténeti kutatók, idős emberek kapjanak szerepet a nap előkészítésébe, majd legyenek jelen a megvalósítás alkalmain. Most is népszerűek voltak a különböző korosztályok együttes részvételével zajló séták, visszaemlékezések, közös tevékenységek.

Néhány a múltidéző programok közül:

• <i>Algyő sportmúltja</i>	<i>Algyő</i>
• <i>Magyar motorkerékpárok technikatörténeti kiállítása</i>	<i>Bugyi</i>
• <i>Emlékezzünk! (Rendhagyó történelemóra)</i>	<i>Buj</i>
• <i>Ötkarikás emlékek: Cegléd hősei az olimpiákon</i>	<i>Cegléd</i>

• <i>Fotókon a múltunk (A könyvtár fotótárának bemutatása)</i>	<i>Cibakháza</i>
• <i>Kincses Doboz (Kiállítás helyi alkotók munkáiból)</i>	<i>Doboz</i>
• <i>Sorsfordulók – sorsfordítók (Arad, a „Magyar Golgota”)</i>	<i>Eger</i>
• <i>Lecsóparti (A Barátság Nyugdíjas Klub múltidéző összejövetele)</i>	<i>Erdőtelkes</i>
• <i>Azok a régi szép idők (Fotókiállítás a szüreti felvonulásokról)</i>	<i>Felsőpakony</i>
• <i>Betyártanoda (Kiállítás a betyárok fegyvereiből)</i>	<i>Hajdúszoboszló</i>
• <i>Múltidéző – Wanderbündel (a magyarországi svábok kitelepítése)</i>	<i>Hajós</i>
• <i>„Halálommal is szolgálni fogok.”</i>	<i>Kincsesbánya</i>
• <i>Rákóczitól Dankó Pistáig – Énekes, zenés történelmi utazás</i>	<i>Kishódos</i>
• <i>Sukoró régi arca (Fotókiállítás)</i>	<i>Sukoró</i>
• <i>A „Szegedi szikra” virtuális nyomában 56-os emlékek a világhálón</i>	<i>Szeged</i>
• <i>Zalahaláp és az I. világháború 1914-1918</i>	<i>Zalahaláp</i>

2016. OKTÓBER 7. – KÖNYVTÁRI LEGEK

A hét talán leglátványosabb napja a könyvtári legek napja volt. A települések a lakosság bevonásával igyekeztek megkeresni azt a kategóriát, amiben az adott közösséget kiemelkedőnek gondolták. A legtöbben az olvasókhöz és a könyvtári szolgáltatásokhoz kapcsolódó leget vették számba, így megnevezték a legidősebb és legfiatalabb olvasókat, a legtöbbet kölcsönzőket, a legrégebben beiratkozókat, a legrégebb–legkisebb–legnagyobb–legvékonyabb–legvastagabb dokumentumokat. Íme néhány könyvtári leg:

Legfiatalabb olvasó kategória

1. helyezett: **2016-09-21** születésű baba, Kossuth Művelődési Központ és Könyvtár, Cegléd
2. helyezett: **2016-09-15**, Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár, Kecskemét
3. helyezett: **2016-09-06**, Kalocsai Tomori Pál Városi Könyvtár, Kalocsa
3. helyezett: **2016-09-06**, II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár, Miskolc
5. helyezett: **2016-08-29**, Pest Megyei Könyvtár, Szentendre

Legidősebb olvasó kategória

1. 1906.09.25. (**110 éves**), Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár, Kecskemét
2. 1914.09.09. (**102 éves**), Wesniczky Antal Művelődési Ház és Könyvtár, Besenyszög
3. 1915.06.03. (**101 éves**), Városi Könyvtár, Nagykáta
3. 1915.11.10. (**101 éves**), Kossuth Művelődési Központ és Könyvtár, Cegléd
5. 1917.05.16. (**99 éves**) Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár, Szeged

Legtöbbet kölcsönzött könyv kategória

1. **Szent Johanna gimi**, 1638 kölcsönzés, Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár, Eger
2. **Egy ropi naplója**, 1211 kölcsönzés, Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár, Kecskemét
3. **Anna, Peti és Gergő**, 343 kölcsönzés, Ady Endre Városi Könyvtár és Művelődési Központ, Baja
4. **Thomas a gőzmozdony**, 254 kölcsönzés, Eötvös Károly Megyei Könyvtár, Veszprém
5. **Neveletlen hercegnő naplója**, 131 kölcsönzés, Verseghy Ferenc Könyvtár, Szolnok

Legtöbbet olvasó kategória

1. 1951.08.19. (szül. idő) **1913 kölcsönzés**, Tolna Megyei Illyés Gyula Könyvtár, Szekszárd
2. 1959.04.11. **1519 kölcsönzés**, II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár, Miskolc
3. 1963.09.16. **992 kölcsönzés**, Verseyhy Ferenc Könyvtár, Szolnok
4. 1982.03.06. **951 kölcsönzés**, Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár, Szeged
5. 1954.08.29. **940 kölcsönzés**, Nagyközségi Könyvtár, Cibakháza

Országos kezdeményezések is kötődtek a naphoz. Az ország „legsármosabb könyvtárosának” felkutatásával kettős célunk volt. Szerettük volna eloszlatni azt a téves nézetet, hogy a könyvtárosok nők – hiszen kiváló, felkészült férfi kollégáink is vannak. A „sármosság” pedig egy könyvtárosnál a kedvességben, kisugárzásban, kapcsolattartásban, felkészültségben jelenik meg, ami szükséges a látogatóinknak ahhoz, hogy megkapják azt, amiért jönnek. A címet ezúttal egy facebook-os szavazás eredményeként a kecskeméti Virág Barnabás érdemelte ki.

Közel negyven könyvtár csatlakozott az *Öleljük át a könyvtárat!* játékhoz is. Kicsik és nagyok gyűltek össze, hogy a települési könyvtárak körül élőláncot alkotva fejezzék ki köszönetüket, szeretetüket, együttműködési szándékukat. Ez a látványos megmozdulás országsszerte felkeltette a sajtó érdeklődését is.

Gyűjtöttük a könyvtárakra jellemző kifejezéseket is ezen a napon. A nap könyvtári programjainak résztvevőit és a személyes könyvtárhasználókat is biztattuk a „szó-szavazásra”, ezzel párhuzamosan kihasználtuk a közösségi oldalak lehetőségét is a szógyűjtésre. A legtöbb szavazatot a következő kifejezések kapták:

Kifejezés	Szavazatok száma
nyugalom	41
könyv	34
tudás	33
olvasás	27
csend	23

Néhány program a legek napján:

- *A legkisebb könyvtárak között* Adorjás
- *Legtöbb bagoly egy könyvtárban (Bagolykereső játék)* Alsónemesapáti
- *Toplistás könyveink (Legnépszerűbb és legelárvultabb könyveink)* Budapest
- *Kisvárosi tehetség* Csanádpalota
- *Különleges könyvek bemutatója* Dunaiújváros
- *Könyvek Éjszakája - csak felnőtteknek!* Eger
- *Könyvtári TIPP MIX* Enying
- *Legek az oviból* Fürged
- *Könyvtári KülönLEGes LEG-ek!* Gyömrő
- *Az olvasótábor LEGszebb pillanatai (Fotókiállítás)* Kazincbarcika

- *Könyvtári Guinness Legek a kiskőrösi könyvtárban* Kiskőrös
- *Legkreatívabb könyvtárosok (kiállítás)* Szolnok
- *Könyvtárosok más szemmel* Eger
- *Könyvek éjszakája* Pásztó
- *Legkedvesebb versünk* Órhalom
- *Könyvtári szózuhatag* országszerte
- *Öleljük át a könyvtárat!* országszerte

2016. OKTÓBER 8. – MOZDULJ KI!

Szombaton országszerte kimozdultak a könyvtárak. Rendhagyó helyeken, a települések forgalmas pontjain helyezték el játékos standjaikat, szolgáltatást bemutató kiadványaikat. Több településen hívogattak helyismereti sétára, irodalmi barangolásra. A gyerekeknek játékos akadályversenyt, a lakóhelyről szóló tudáspróbát kínáltak, de voltak szabadtéri felolvasások, kvízzjátékok, nyomolvasó próbák. Elmondhatjuk, hogy a helyi lehetőségekre és hagyományokra támaszkodva valamennyi korosztály kimozdult ezen a napon. Népszerűek voltak a kerékpáros események: egy-egy helyi értékhez tekertek könyvtári szervezésben, és több helyen a szomszédos települések könyvtáraihoz vezető biciklitúrát is meg tudták szervezni a kollégák. Ennek hosszú távú előnye, hogy ezután bátrabban „szomszédolnak” az emberek máskor is egy-egy érdekes könyvtári esemény miatt.

Nem maradtak könyvtárbarát látogató nélkül a könyvtárak környezetében lévő zöldövezetek, parkok, sem. Természetesen a könyvtárak falain belül sem állt meg az élet: a könyves matinéktől a zenei csemegéig bőséges volt a kínálat.

Néhány mazsola a nap kínálatából:

- *Kinn is könyvtár, benn is könyvtár* Alattyán
- *Tekerj a könyvtárossal! (Kerékpártúra, piknik, könyves játék)* Ásotthalom
- *Lóczy István: Balatoni túrák (Könyvbemutató)* Balatonboglár
- *Növényismereti séta a Vérmezőn* Budapest
- *Shakespeare-séta az Országos Idegennyelvű Könyvtárban* Budapest
- *Kultúr-túra két keréken* Cegléd
- *Olvas-lak avatás* Dunaföldvár
- *Nagy könyvtári befutó (Futás Lajkó Csaba maratoni futóval)* Füle
- *Napozz és lapozz! (Szabadtéri olvasás)* Gyúró
- *Ismerd meg városod! (Helyismereti séta)* Kaba
- *Kecskemét jelesei (Helyismereti séta a Köztemetőben)* Kecskemét

- *Kerékpárral Borjádra (A Sötét-torony története és megmászása)* Kölesd
- *Időutazás (Séta a Tájházhhoz)* Márókpapi
- *Piacon a könyvtár* Mélykút
- *A Kutasi-hegy értékei (Középiskolások fotótúrája)* Nagykutas
- *Virtuális barangolás a testvérvárosokban* Pannonhalma

2016. OKTÓBER 9. – KÖNYVES VASÁRNAP

Országszerte népszerű volt a **Könyves Vasárnap**. 299 településen 681 program várta a lakosságot a legkisebbektől a nagyig. A rendkívüli – nem egy helyen éjjelig tartó – nyitvatartást megszerették az emberek, készülnek erre az októberi hétféjére. Elmondhatjuk, hogy a hétköznapokon megszokott szolgáltatások mellett ilyenkor „minden van, ami máskor nincs”: zenés könyvtárnyitók, beiratkozási akciók, könyvbemutatók, kreatív játékok, érdekes találkozások, koncertek, táncházak, társas együttlétek. A délelőtt általában mindenütt a gyerekeké és a családoké volt, az este pedig a felnőtteknek ígért kikapcsolódást.

A Könyves Vasárnap néhány szép pillanata:

- *Ki olvas több könyvet?* Alap
- *Galambszívet örökölttem... (Könyvtári nótaműsor)* Alsótold
- *Lúdas Matyi (Zenés mesejáték)* Berhida
- *Távcsöves bemutató* Bicske
- *Láthatatlan játszóház* Budapest
- *Színezz velünk! (Óriás kifestő)* Cegléd
- *Emberek, sorsok, díjak* Kecskemét
- *Népi csillagnevek (Regenye Csaba csillagászati előadása)* Királyszentistván
- *A hegyi füzet (Könyvbemutató)* Kismaros
- *Mesél a papírszínház* Kőszeg
- *Hétmérföldes családi activity* Lajosmizse
- *Edit néni kincses ládikája* Salgótarján
- *Családi olvasásmánia* Székesfehérvár
- *Szösz-nap (Könyvbemutató)* Szentendre
- *Könyvzabáló Pokémonok a könyvtárban* Szolnok
- *Nyomoz a család* Veszprém

A Könyves Vasárnaphoz évek óta hozzátartozik a **Betűbuli**. Az internetes játék most is három variációban készült el, így a kölyökolvasóktól, a tiniktől és a felnőttektől **162 megfejtést** kaptunk.

KÖNYVTÁR, AMI ÖSSZEKÖT

Az Országgyűlési Könyvtár szervezésében 2016-ban is sor került a „*Könyvtár, ami összeköt*” szakmai továbbképzésre határon túli magyar könyvtárosok részvételével. A Magyarországon töltött egy hónap alatt az ösztöndíjasok lehetőséget kaptak, hogy változatos szakmai programok segítségével bővítsék tudásukat, tapasztalatokat cseréljenek, valamint erősítsék a hazai és a határon túli könyvtárak közötti együttműködést. Októberben a résztvevők betekintheztek az Országos Könyvtári Napok eseményeibe, információkat, jól hasznosítható ötleteket gyűjthettek Kecskeméten, Egerben és Budapesten.

„4 FOR EUROPE” ORSZÁGOS KÖZÉPISKOLAI VERSENY

A középiskolások „4 FOR EUROPE” játékának házigazdája ismét a Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár Europe Direct irodája volt. A több együttműködő szervezet által meghirdetett vetélkedőre országos szinten 168 négy fős csapat regisztrált. Az első on-line forduló eredményeit alapul véve 7 regionális döntőre került sor 10-10 csapattal. A régiós és az országos döntőn is arra törekedtünk, hogy az eredményes szereplés érdekében a csapatok a lexikális tudásuk mellett kreativitásukat, problémamegoldó képességüket is kibontakoztassák.

A játék meghirdetői:

- Magyarországi Europe Direct Információs Hálózat,
- Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár,
- Informatikai és Könyvtári Szövetség,
- Európai Bizottság Magyarországi Képvisellete
- Európai Parlament Tájékoztatási Irodája

A döntőre decemberben Kecskeméten, a Katona József Könyvtárban került sor tíz csapat részvételével. Az első helyezett csapat osztályával egy strasbourgi tanulmányúton vehet részt az EUROSOLA keretein belül, a második, harmadik és negyedik helyezett csapat pedig az Európa Unió soros elnökségét betöltő Szlovákiába nyert látogatást osztályának.

A regionális fordulók helyszínei:

2016. november 14.	<i>Győr</i>	Nyugat-Dunántúl
2016. november 15.	<i>Kaposvár</i>	Dél-Dunántúl
2016. november 16.	<i>Miskolc</i>	Észak-Magyarország
2016. november 17.	<i>Budapest</i>	Közép-Magyarország
2016. november 18.	<i>Debrecen</i>	Észak-Alföld
2016. november 19.	<i>Székesfehérvár</i>	Közép-Dunántúl
2016. november 22.	<i>Szeged</i>	Dél-Alföld

BABAOLVASÓ – ORSZÁGOS SZAKMAI NAP

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség kezdeményezésére – kecskeméti könyvtárások javaslatára –, 2006-ban került sor az első könyvtári babaprogramokra. Azóta sorra kialakultak – még a legkisebb településeken is – a kulturált, tiszta és biztonságos babaszobák, babazugok, és több könyvtár kiérdemelte a Szoptatást Támogató Nemzeti Bizottság által adományozott Bababarát terület elismerést.

A fizikai környezet megteremtésén túl egyre több a tartalmas babaprogram, és beszerzésre kerültek képeskönyvek, fejlesztő babajátékok. Vannak, ahol a gyerekkönyvtáros kollégák rendelkeznek olyan ismeretekkel, felkészültséggel és tapasztalattal, ami lehetővé teszi, hogy ők tanítsák höcögтетőkre, mondókákra, gyerekdalokra az anyukákat, és ők adják babakézbe az első lapozgatókat, meséket, gyerekkönyveket, máshol külső szakemberek, védőnők vagy kisbábás anyukák segítenek ebben. Ezek az események egyrészt a babák szocializációját segítik, másrészt lehetőséget teremtenek a felnőtteknek a szülőtársakkal való találkozásra, tapasztalatszerzésre, közös tanulásra.

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség évek óta országos szintű példányszámban biztosítja a Babaolvasó füzetet, amelyben a babák első könyvtári élményeit örökíthetik meg a felnőttek. A kicsik kedvelik a sárga színű Babaolvasójegyet, amit három éven felül a zöld Kölyökolvasójegy vált fel. Ezek újranyomása most is megtörtént. Ebben az évben újdonságként egy Mondókázó dosszié került a könyvtárakba, amelybe a könyvtárban tanult mondókákat gyűjthetik az anyukák.

A könyvtárosok közreműködésével létrejött, Marék Veronika Janikovszky Éva-díjas író által tervezett **Babaolvasó füzet** alapján készült kisfilm 2017 tavaszán **országszerte vetítésre került a mozikban vagy helyi televíziókban**. Ezzel is igyekeztünk felhívni a figyelmet erre a nagyon fontos szolgáltatásra, azt remélve, hogy a babarát könyvtárak által nyújtott lehetőséget több olyan család is kihasználja majd, akik mindennapjaihoz eddig nem tartozott hozzá a rendszeres könyvtárlátogatás.

Pályázatunk segítségével 2017-ben ismét olyan fejlesztőjátékok kerültek a könyvtárakba, amelyek a könyvtári babafoglalkozásainak módszertani megújulását is segítik.

Az Országos Könyvtári Napok alatt **209 babaprogram** erősítette a legkisebbek és családtagjaik könyvtári kötődését. Íme ezek közül néhány:

• <i>Sünizene</i>	<i>Alsónána</i>
• <i>Bíbola, bíbola...</i>	<i>Battonya</i>
• <i>Magocska-dalocska (Könyvajánló)</i>	<i>Bicske</i>
• <i>Fecsegő tipegők</i>	<i>Csolyospálos</i>
• <i>Szállj ki a babakocsiból! Pöttöm-torna</i>	<i>Felsőpakony</i>
• <i>Hegyen át, völgyön át...</i>	<i>Kalocsa</i>

- *Mondókázzunk! (Apróságok játszóháza)* Kaposújlak
- *Babahancurka (Mondókázó délelőtt)* Kecskemét
- *Ünnepi betűbölcsi* Kiskunfélegyháza
- *Kicsi könyvek (Védőnői könyvajánlás)* Kunszállás
- *Csiribiri torna* Martonvásár
- *Ciróka-maróka (Énekes-mondókás foglalkozás)* Mezöberény
- *Gingalló (Énekeljünk a kicsiknek!)* Pécs
- *Csucsujgató (Népi mondókák, ölbeli játékok)* Sopron
- *Baba-nóta (gyerekdalok, mondókák a legkisebbekkel)* Szár

A Babaolvasó országos szakmai napra 2017-ben Szegeden, a Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtárban került sor. A konferencia előkészítésénél építettünk a szegedi szakemberek tudására, tapasztalatára. Sokat tanultunk **Ráczné Gyémánt Andrea** védőnőtől, aki a három éven aluliak pszichoszomatikus fejlődéséről adott egy részletes tájékoztatást. **Orlik Ilona** meseterapeuta a magyar népmesék, mondókák jelentőségét igyekezett bemutatni sok-sok gyakorlati példával. **Bucsai-Juhász Anikó** klinikai szakpszichológus remek előadásában az anya-magzat kapcsolat legújabb kutatási eredményeit villantotta fel. **Kovács Ildikó Katalin** könyvtáros beszámolója a családbarát hódmezővásárhelyi Németh László Városi Könyvtár életébe engedett bepillantást.

LEGYÉL TE IS KÖLYÖKOLVASÓ!

84 szerző; 182 könyv; 76 illusztrátor; 1281 fejtörő; 11576 megfejtés – a számok a tizedik jubileumát ünneplő *Legyél te is kölyökolvasó!* országos játék **egy évtizedére** vonatkoznak. Olvasni szerető gyerekekkel, szülőkkel, könyvtárosokkal, pedagógusokkal, kortárs szerzőkkel álltunk szoros kapcsolatban. Ők azok, akik fontosnak érzik és támogatják az irodalmi művek megértéséig vezető hangulatos, de nagyon komoly munkát. A játék gazdája ismét a Katona József Könyvtár volt.

2017-ben is egy bevezető titkosírás megfejtésével indult a szellemi próba: *A könyvtárban az a jó...* kezdetű mondat szöveges vagy rajzos befejezését vártuk a gyerekektől.

A három próba alapját most is a kortárs magyar gyerekirodalom alkotásai jelentették. A 600 gyerek korosztályonként több könyv közül választhatta ki azt a hármát, amelynek elolvasására vállalkozott. Ezek között a legfrissebben megjelent kötetek mellett a régebről ismert remekművek egyaránt szerepeltek. A mesékhez, regényekhez egy-egy feladatlap készült, hét-hét játékos fejtörővel. A változatos feladattípusoknak, a fantáziát megmozgató feladványoknak nem csak a gyerekek, de a felnőttek is örültek. Újdonság volt, hogy a 5-8. évfolyam játékosainak fordulónként nem kettő, hanem három könyvet kínáltunk, ezzel is igazodva a korosztály igényeihez.

2017. június 2-3-án került sor a Katona József Könyvtárban a kölyökolvasók találkozójára. Az ország minden részéről – Székesfehérvártól Hajdúböszörményig – Kecskemétre utaztak a díjazottak. Pénteken került sor a bemutatkozásokra, az ismerkedésre, majd **Kiss Ottó** meseíró és **Paulovkin Boglárka** illusztrátor varázsolta el a gyerekeket felolvasással, beszélgetéssel, közös alkotással. Szombaton egy közös játékban vettek részt a kölyökolvasók, majd sor került a legünnepélyesebb pillanatokra, az eredményhirdetésre és díjkiosztásra. A kölyökolvasók jelvényt, oklevelet és a jutalomkönyveket vehették át.

A kölyökolvasók találkozásán a felnőttek is jól érezték magukat. Örültek a gyerekek sikerének, talpraesettységének, és valamennyien élvezték azt a varázslatot, ami összefűzte a földrajzilag távol élő gyerekeket a közös olvasmányok segítségével.

Az ajánlott olvasmányok:

1-2. osztályosoknak:

- Pásztohy Panka: Szeretem a kiskutyám! *vagy* Pék Rea: A Kékmandulafa erdő hősei
- Bosnyák Viktória: A kacifánt nem elefánt *vagy* Bodor Attila: A ló, aki édességet tüszentett
- Finy Petra: Milu az indiánok között *vagy* Marék Veronika: Kippkopp és a többiek

3-4. osztályosoknak:

- Both Gabi: Kakaókatona és Tejhercegnő *vagy* Nógrádi Gergely: Misu és a piros kenu
- Mészöly Ágnes: Hanga és Várkony 2. – Tavaszi divatőrület *vagy* Szabó T. Anna: A fűszermadár
- Kiss Ottó: Léghajó a Bodza utcában *vagy* Tarbay Ede: Kunkori és a kandúrvarázsló

Nagyobbaknak:

- Berg Judit: Rumini kapitány *vagy* Jeney Zoltán: Rév Fülöp Fajszföldön *vagy* Molnár Krisztina Rita: Kréta-rajz
- Böszörményi Gyula: Lopotnyik *vagy* Gimesi Dóra – Jeli Viktória – Tasnádi István – Vészits Andrea: Időfutár 2. - A királynő palástja *vagy* Nyulász Péter: Kamor – Helka menyegzője
- Dávid Ádám Millennium Expressz – A fogoly *vagy* Nemere István: Lidércfény nyomozóiroda – A Setét-barlang kincse *vagy* Wéber Anikó: Az osztály vesztese

NKB = NAGY KÖNYVES BEAVATÁS

A program elindításakor nem titkolt célunk volt, hogy az olvasás élménnyé váljon, és hasznos időtöltés legyen a tinik körében, két kötelező olvasmány között tartsanak egy kis szünetet, olvassanak nekik szóló irodalmat és a számítástechnika adta lehetőségekkel dolgozzák is fel őket, mindezt pedig könyvek között, könyvtári környezetben tették. 2016 őszén, az Országos Könyvtári Napok keretében az Informatikai és Könyvtári Szövetség szervezésében az egri és a gödöllői könyvtár segítségével indult el A Nagy Könyves Beavatás az egész országban. A kreatív, fiatalos, olvasásnépszerűsítő országos játékban több mint 92 csapat közel 400 játékosa mérte össze tudását, osztották meg olvasmányélményeiket 5 hónapon keresztül.

„Mondd meg Te az egész országnak, mit érdemes olvasni, készíts könyvajánlókat!”

7 fordulón át az úgynevezett Könyvválasztóból jelölhették meg a csapatok, hogy melyek lesznek azok a könyvek, amelyeket közösen olvasnak el és dolgoznak fel a Beavató lapon. A játék során szükségük volt a képzelőerejükre, a fantáziájukra, az ügyességükre is, hiszen a választott könyvhöz társult egy kreatív feladat is! Készültek saját szimulációs játékok, visszajátszott jelenetek, újratervezett könyvborítók, montázsok, olyan zenei aláfestéseket kerestek egy-egy kötethez a játékosok, melyeket később is szívesen hallgattak a könyv újraolvasása közben. Kihívásnak bizonyult 160 karakterben egy több száz oldalas könyvnek a tartalmát összefoglalni, továbbá kipróbálhatták, hogy milyen írónak lenni, fanfictionök születtek. A 7 forduló során a fiatalok a Beavatott (olvasó)klubokban érdekes könyvtári programokon vehettek részt és találkozhattak más csoportok tagjaival is. A játék eredményhirdetésére az Országos Széchényi Könyvtárban került sor.

PROGRAMNÉPSZERŰSÍTÉS

Az Országos Könyvtári Napok népszerűsítésére 2016-ban is készült egy 20 mp-es reklámspot. Ezt a települések helyi stúdiói közvetítették, illetve a könyvtárak szabadon felhasználhatták.

Az egységes promóciós anyagok – összhangban a reklámmal – *Maczkóné Káldi Zsuzsa* grafikai tervei alapján ismét Kecskeméten készültek el.

A helyi programok hirdetéséhez a központi logót alkalmazták a könyvtárak plakátok, szórólapok, meghívók tervezésekor. Ehhez a biankó anyagokat a honlapon többféle formátumban letölthetővé tettük. Az országos terjesztésű szórólapra egy rejtvény került, ezzel bármelyik település színesíthette a helyi programját.

Apró olvasásnépszerűsítő meglepetéseinket úgy válogattuk, hogy azok a hétköznapiakban is praktikusak legyenek (toll, asztali naptár, füzetecimke, kirakójáték, vászontáska, grafitceruza, mágneses könyvjelző, képkeret) – ezeknek a gyerekek és felnőttek egyaránt örültek.

A programsorozatról most is egy **külön honlapról** lehetett naprakészen informálódni. Ezt *Bitó Zsuzsa* informatikus készítette el. Az adatbázis feltöltését a regisztrációtól a statisztikai adatok rögzítéséig, a fotók és sajtóanyagok feltöltéséig önállóan végezték a könyvtárak. A honlap többféle szempontú keresésre adott lehetőséget, ami egyaránt segítette a lakosság tájékozódását, valamint a könyvtárosok és a sajtó információszerzését. Ezen a honlapon tettük hozzáférhetővé beszámolóinkat is (osszefogas.kjmk.hu → Archívum).

2016-ben is folyamatos tapasztaltuk a média érdeklődését. A hét folyamán több stúdióbeszélgetésre is sor került. Az előzetes híradások és a programokról szóló tudósítások az országos és helyi lapokban, online felületeken jelentek meg. Mindezek a központi honlap Sajtóvisszhang rovatában kerültek közszemlére.

Örülünk, hogy 2016-ban is sok szép pillanat résztvevője lehetett a **279.346 regisztrált résztvevő**.
Köszönjük a Nemzeti Kulturális Alap ehhez nyújtott támogatását.

Az Országos Könyvtári Napok rendezvényeinek időpontját és a résztvevők számát egy internetes adatbázis tartalmazza. Ennek elérhetősége jelenleg: <http://osszefogas.kjmk.hu/telepules.aspx>

A szakmai beszámoló – részletes grafikonokkal és fotódokumentációval kiegészítve – a következő helyeken került nyilvánosságra: [http:// hungaricana.hu/hu/naka-palyazati-beszamokok](http://hungaricana.hu/hu/naka-palyazati-beszamokok) és a <http://osszefogas.kjmk.hu/archivum.aspx> oldalakon.

Budapest, 2017. augusztus 21.

Ramháb Mária
Informatikai és Könyvtári Szövetség
elnöke

